

De Baronie: een logische schaal voor samenwerking

De jongere uit Altena volgt doordeweeks zijn studie bedrijfskunde aan de Avans Hogeschool in Breda, waar de gepensioneerde Bredanaar in het weekend de rust van De Biesbosch zoekt. De boomkweker uit Zundert levert zijn groene goed aan het hoveniersbedrijf in Baarle-Nassau, de marathonzwemmer uit Geertruidenberg trekt dagelijks zijn baantjes in het Oosterhoutse recreatieoord De Warande. Het restaurant in Etten-Leur betreft zijn biologische wijn van de wijngaard in Alphen-Chaam en het transportbedrijf uit Moerdijk rijdt de tomaten uit de kassen in Drimmelen naar elders in het land. En uiteraard, eens in de twee weken, springen we op zaterdagavond met z'n allen voor NAC.

De Baronie hoeft niet te worden 'uitgevonden', de Baronie bestaat gewoon al. Om de eenvoudige reden dat inwoners, ondernemers, instellingen en organisaties zich als bijna vanzelf tot elkaar verhouden, met elkaar verkeren en met elkaar samenwerken. Een inwoner of ondernemer kijkt bij de dagelijkse gang van zaken niet waar de grens van 'zijn' of 'haar' gemeente ophoudt; zonder na te denken wandelt en handelt hij iedere dag over die grens heen. In economenjargon is er dan sprake van een 'daily urban system' (DUS): een dicht en onderling sterk verknoot netwerk van 'lijnen en lijntjes' op allerlei gebied: van wonen tot werken, van vrijetijdsbesteding tot zorg, van voorzieningen tot mobiliteit.

De tien gemeenten in het gebied van de Baronie – Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Moerdijk, Oosterhout en Zundert – hebben natuurlijk allemaal hun eigen karakteristiek. In die verscheidenheid ligt ook de kracht van de Baronie: een complementair geheel waarin elke gemeente bijdraagt aan een sterke, diverse en aantrekkelijke regio, een waardevolle bijdrage aan het Brabants Mozaïek.

Overigens komt de Baroniesamenwerking vanuit historisch oogpunt evenmin uit de lucht vallen. Al in de veertiende eeuw is er sprake van de 'heerlijkheid Breda', twee eeuwen later wordt er voor het eerst gerept van 'de Baronie', een gebied dat – toegegeven, met een beetje fantasie – aardig overeenkomt met de regio waarover we het nu hebben. Ook in die tijden was er al sprake van onderlinge (sociaal-economische) verwevenheid, zij het niet met de intensiteit zoals we die nu kennen.

(Illustratie: De Baronie van Breda op een kaart uit 1753)

Samen bouwen aan een duurzame, veerkrachtige en toekomstige regio

Dat we met de Baronie een krachtige regio hebben, wil nog niet zeggen dat we de kracht ook optimaal weten te bundelen en te benutten. Daarvoor is het nodig de samenwerking verder te versterken, om zo het beste uit onze regio te halen. Of het nu gaat om wonen,

bereikbaarheid, duurzaamheid of veiligheid: we moeten elkaars sterke punten benutten en regionale opgaven gezamenlijk aanpakken. Samen kunnen we ervoor zorgen dat onze inwoners met plezier (kunnen blijven) wonen, werken en recreëren, dat onze economie duurzaam kan groeien en dat bezoekers hier graag komen.

De Baronie fungeert als een goed verbonden netwerk van steden en dorpen. Door daarin bewuster samen te werken, kunnen we beter inspelen op de dagelijkse behoeften, wensen en onzekerheden van onze inwoners. Bijvoorbeeld als het gaat om (ov-)bereikbaarheid, werkgelegenheid, zorg en voorzieningen.

Samen met uitvoeringskracht werken aan de grote maatschappelijke opgaven

Maatschappelijke opgaven worden steeds complexer en grensoverschrijdender. Daarmee groeit de dringende noodzaak voor samenwerking tussen onze gemeenten. Dat heeft deels te maken met de schaalvoordelen die samenwerking in organisatorisch opzicht biedt. Maar het komt ook omdat deze uitdagingen zich niet beperken tot één gemeente of een klein deel van de regio. Om eens een voorbeeld te noemen: de huisvesting van bijvoorbeeld Oekraïense ontheemden of van andere doelgroepen kan het beste worden aangepakt als we dat in regionaal verband en in onderlinge afstemming doen. Door samen te werken, kunnen we onze uitvoeringskracht vergroten en beter inspelen op de behoeften van onze inwoners, ondernemers en bezoekers.

Samen met andere partijen

Een andere belangrijke ontwikkeling is dat onze maatschappelijke partners zichzelf ook steeds meer op regionale schaal gaan organiseren en over gemeentegrenzen heen met elkaar gaan samenwerken. Want ook daar leeft het besef dat de grote maatschappelijke opgaven zich niet houden aan de grenzen die in bestuurlijk Nederland zijn getrokken. De aanpak van deze opgaven vraagt ook steeds meer om samenwerking, op regionaal niveau, tussen ons als gemeenten en andere partijen (maatschappelijke partners, bedrijven, instellingen voor zorg, welzijn en onderwijs). Samenwerking biedt ons ook de kans een sterkere positie in te nemen in het gesprek met de provincie en het rijk. Op die manier kunnen we meer invloed uitoefenen op de besluitvorming, in Den Bosch en in Den Haag, op de besluitvorming die ons raakt.

Niet alleen op de wereld

De Baronie is natuurlijk niet 'alleen op de wereld'. De Baronie is ook een onderdeel van een fijnmazig netwerk van allerlei regionale samenwerkingsverbanden. Daarin is de verbinding met de Stedelijke Regio Breda-Tilburg (SRBT) het sterkst en het meest belangrijk. Op het niveau van de SRBT wordt strategisch samengewerkt, in eerste instantie binnen het fysieke domein. Aan deze samenwerking nemen naast de tien Baroniegemeenten ook negen gemeenten uit de regio Hart van Brabant deel. Strategische beslissingen die op het niveau van de SRBT worden genomen – met name met betrekking tot integrale afweging rondom ruimtegebruik – worden binnen De Baronie doorvertaald naar de uitvoering. Maar andersom gebeurt ook: in Baronieverband wordt de besluitvorming binnen de SRBT voorbereid. Door samenwerking binnen De Baronie te versterken, versterken we ook onze positie binnen de SRBT.

Toekomstige kansen

Met andere woorden: we hebben binnen Baronieverband al betekenisvolle stappen gezet, maar we hebben ook nog wel het nodige te doen. De bestuurlijke wil om de samenwerking naar een hoger plan te tillen, is zonder twijfel aanwezig. Aan uitdagingen geen gebrek: door samen te werken, kunnen we vandaag gaan bouwen aan de duurzame, veerkrachtige en toekomstbestendige Baronie van morgen.